בס"ד. משיחות ש"פ שופטים, ז' אלול ה'תנש"א

— תרגום מאידית —

א. בשייכות עם הציווי של הפרשה שקוראים בשבת זו[1] "שופטים ושוטרים תתן לך בכל שעריך", ישנו היעוד של נביא הגאולה[2]: "ואשיבה שופטיך כבראשונה ויועציך כבתחלה", וכפי שאומרים גם בתפלה בכל יום (מימי החול[3]): "השיבה שופטינו כבראשונה ויועצינו כבתחלה".

וע"פ המדובר כמה פעמים ובפרט לאחרונה — אודות הכרזת והודעת כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו[4]: "לאלתר לתשובה (ובמילא) לאלתר לגאולה", שכבר סיימו את הכל, גם "צחצוח הכפתורים"[5], וצריך רק להיות "עמדו[6] הכן כולכם"[7] — וגם את זה כבר סיימו — לקבל פני משיח צדקנו תיכף ומיד ממש — מובן, שאוחזים כבר עתה בזמן של קיום היעוד "ואשיבה שופטיך גו' ויועציך"[8], ויתירה מזה כבתחילה: כבר ישנה ההתחלה בזה, כדלקמן.

ב. ויובן זה בהקדים כמה דיוקים בלשון היעוד:

א) בציווי בפרשתנו נאמר "שופטים ושוטרים תתן לך", משא"כ בלשון היעוד נאמר רק "ואשיבה שופטיך", ולא מוזכר שוטרים. ולאידך: נוסף הלשון וענין "ויועציך".

ב) מה הם שני הענינים ד"שופטיך" ו"יועציך"?

ג) מדוע נאמר ב"שופטיך" הלשון "כבראשונה", וב"יועציך" — "כבתחלה"?

ד) הדיוק "שופטיך" ו"יועציך" בלשון נוכח (לא כבפרשתנו — "שופטים ושוטרים" סתם (אע"פ שאח"כ כתוב "תתן לך")).

ג. ויש לומר הביאור בזה:

החילוק בין שופטים ושוטרים הוא — בלשון רש"י[9]: "שופטים — דיינין הפוסקים את הדין, ושוטרים — הרודין את העם אחר מצותן שמכין וכופתין במקל וברצועה עד שיקבל עליו את דין השופט"[10]. זאת אומרת, שהשוטרים ענינם לכפות ולהכריח[11]

---

1) בתחילתה.

2) ישעי' א, כו.

3) ברכה הי"א דתפילת העמידה.

4) "קול קורא" ב"הקריאה והקדושה" (סיון — תמוז תש"א. אלול תש"ב) — נדפסו באגרות־קודש אדמו"ר מוהריי"צ ח"ה ע' שסא ואילך. שעז ואילך. תח ואילך. ח"ו ע' תל ואילך.

5) ראה שיחת שמח"ת תרפ"ט.

6) אגרות־קודש שלו ח"ד ע' רעט. וש"נ.

7) ראה "היום יום" ט"ו טבת. ובכ"מ.

8) ראה פיה"מ להרמב"ם סנהדרין פ"א מ"ג, דמשמע ש"ואשיבה שופטיך גו'" יהי' עוד "לפני בוא המשיח" וכהסיום בכתוב זה "אחרי כן יקרא לך עיר הצדק גו'".

9) ריש פרשתנו.

10) וראה רמב"ם ריש הל' סנהדרין: שופטים — אלו הדיינים הקבועין בבית דין ובעלי דינים באים לפניהם, שוטרים — אלו בעלי מקל ורצועה כו'. וברש"י סנהדרין טז, ב (ד"ה שוטרים): חובטין במקלות ע"פ השופטים לכל מי שאינו שומע.

11) ראה סהמ"צ להרמב"ם מ"ע קעו (ועד"ז בחינוך מצוה תצא): למנות שופטים ושוטרים

את אנשי העם שיקבלו את הדין ומשפט.

עפ"ז מובן מדוע ביעוד הגאולה נאמר רק "ואשיבה שופטיך" ולא "שוטרים" — כיון שלעתיד לבוא מתבטלים מציאות הרע[12] והיצר[13] הרע[14], ולא יהי' צורך בשוטרים שיכריחו את אנשי העם להשמע להוראות השופטים, כיון שכל האנשים יקיימו מעצמם את ההוראות[15]. יצטרכו רק "שופטים", שיפסקו דינים וילמדו תורה ויורו את הוראות התורה והמצוות לבנ"י[16] ("ילכו מחיל אל חיל"[17] בקדושה גופא[18]).

ד. ויש לומר שענין זה מרומז גם בשם הפרשה "שופטים" (ללא תיבת "שוטרים"), כידוע[19] ששמו של דבר מבטא את תוכן כל הדבר, ועד"ז בנוגע לשמות פרשיות התורה כפי שהן נקראות ע"פ מנהג ישראל, והן בתכלית הדיוק[20] —

ולכאורה: כיצד מתאים שם הפרשה ("שופטים") עם המצוה שתוכנה הוא לכאורה "שופטים ושוטרים תתן לך בכל שעריך", ועד שאיתא במדרש[21] "אם אין שוטר אין שופט, כיצד, כיון שנתחייב אדם בב"ד לחבירו אם אין שוטר שיוציא ממנו כיון שפורש מן הדיין אין ספוק ביד הדיין לעשות לו כלום אא"כ מוסר ביד השוטר"?!

והביאור בזה[22]: ענין השוטרים הוא רק סיוע להשופטים, שאם השופט אינו יכול להוציא את משפטו לפועל, צריכים לשוטרים, "בעלי מקל ורצועה"[10], שיכריחו את הבעל־דין "שיקבל עליו את דין השופט". ולכן נקראת הפרשה רק בשם "שופטים", ומינוי השוטרים אינו נחשב למצוה בפ"ע (במנין המצוות), אלא שנכלל במצות מינוי השופטים — כיון שענין השוטרים הוא פרט בענין ה"שופטים"

שיכריחו לעשות מצוות התורה ויחזירו את הנוטים מדרך האמת אלי' על כרחם כו' וימנעו מדברים המגונים ויקיימו הגדרים על העובר עד שלא יהיו מצוות התורה ומניעותי' צריכות לאמונת כל איש ואיש.

12) כמש"נ "ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ" (זכרי' יג, ב).

13) ראה סוכה נב, א.

14) ראה אוה"ת פרשתנו ע' תתכא: ועפ"ז יובן ענין ושוטרים .. והיינו להכות נה"ב בשבט ע"ד לעולם ירגיז (ברכות ה, רע"א).

15) ולהעיר מפי' הרד"ק עה"פ ואשיבה שופטיך כבראשונה: זה יהי' בימות המשיח שיכלו הרשעים כולם ושארית ישראל לא יעשו עולה ולא ידברו כזב (צפני' ג, יג).

16) ראה רמב"ם ריש הל' ממרים: ב"ד הגדול שבירושלים [העיקר והיסוד של כל השופטים ש"בכל שעריך"*] הם עיקר תורה שבעל פה והם עמודי ההוראה ומהן חק ומשפט יוצא לכל ישראל. וראה לקו"ש חכ"ט ע' 97.

17) לשון הכתוב — תהלים פד, ח.

18) ראה תניא אגה"ק סו"ס כו (קמה, א).

*) ראה פרשתנו יז, ח (ובפרש"י ד"ה דברי ריבות). ולהעיר גם מספרי ריש פרשתנו (עה"פ בכל שערך). רמב"ם הל' סנהדרין פ"א ה"ג. ועוד.

19) ראה תניא שעהיוה"א פ"א. וראה בארוכה בזה "תשובות וביאורים" (קה"ת תשל"ד) ס"א*. לקו"ש ח"ו ס"ע 35 ואילך ובהערות שם. וש"נ.

20) ראה בארוכה לקו"ש ח"ה ע' 57 ואילך. ועוד.

21) תנחומא פרשתנו ב (ובתנחומא באבער ג). וראה גם ספרי ריש פרשתנו (עה"פ בכל שערך). וראה ביאור הרי"פ פערלא לסהמ"צ לרס"ג פרשיות פרשה א' בסופה.

22) ראה לקו"ש חל"ד ע' 103.

*) אגרות־קודש כ"ק אדמו"ר שליט"א ח"א ס"ע רפח ואילך. **המו"ל.**

(בכדי להוציא לפועל את קיום המשפט (בפועל) שע"י השוטרים), אבל אין זה ענין הכרחי לענין המשפט, שיכול להתבצע בפועל גם ללא שוטרים, כאשר המצב והזמן הוא כתיקונו, שאין צריכים לזה (כפי שיהי' לע"ל), כנ"ל.

וזה שהציווי בתורה כולל גם "שוטרים", הוא כיון שהוא ציווי לדורות המדבר אודות כל הזמנים וכל המצבים, במילא צריכים ציווי על שוטרים, במצב שנדרש שיקבלו את הדין בדרך כפי'[23] [ולכן נאמר גם במדרש "אם אין שוטר אין שופט", לא לדינא, רק לתועלת קיום הדבר, שייתכן שאם אין שוטרים המשפט לא יצא לפועל].

ה. עפ"ז יובן הטעם לכך שביעוד נתוסף "ויועציך" (נוסף על "שופטיך"), כיון ששלימות הכח לכך שבגאולה יהיו בנ"י בשלימות ויקיימו את הוראות השופטים ללא צורך בשוטרים — הוא מזה שיהיו "שופטיך" וגם "יועציך":

החילוק בפשטות בין שופט ויועץ הוא: שופט אינו בערך להנשפט, הוא שלא בערך למעלה ממנו — הן מצד ידיעתו והבנתו בדינים ומשפטים, והן מצד הביטול שצריך להיות להנשפט אל השופט בכדי לקבל את הדין (אפילו אם אין זה כרצונו של הנשפט); השופט פוסק את הדין ומשפט בדרך ציווי וגזירה (— מלמעלה למטה), והנשפט חייב לקבל זאת בקבלת עול (בין אם הוא מבין זאת או לא).

משא"כ יועץ הוא כשמו — הוא נותן עצה טובה[24], בלשון חז"ל[25] — "עצה טובה קמ"ל". שענין זה מורה שהיועץ (כיועץ) נמצא בערך להשומע ומקבל העצה, ולכן מדבר היועץ אליו (לא מלמעלה למטה בדרך ציווי וגזירה, אלא) כידיד טוב המדבר עמו שוה בשוה ונותן לו עצה טובה כיצד להתנהג, עצה שהוא (השומע) מבין ומונח אצלו והוא מרגיש שזהו ענין טוב עבורו (השומע), אם לאו — אין זו עצה טובה, אלא חוקה וגזירה.

עד"ז מובן גם החילוק בין "שופטיך" ו"יועציך" בלשון היעוד בקשר למשפט ועצה בעניני תורה ומצוות.

ויש בזה מה שאין בזה: מעלת היועץ היא, שהוא מתקבל יותר אצל שומע העצה, זה חודר בו בפנימיות מציאותו, כיון שמונח אצלו שזוהי עצה טובה עבורו; מעלת השופט היא, שהיות שהוראותיו באות כהוראה וציווי דשופט שהוא שלא בערך נעלה מהנשפט, ה"ז מוסיף לשופט, שיש לו כח התורה לפסוק דינים, נתינת כח

23) אלא דיש לומר, דכיון שכל עניני התורה הם נצחיים — גם לע"ל יהיה הענין ד"שופטים ושוטרים תתן לך בכל שעריך", אלא שאז יהיו שוטרים אך ורק למעליותא — להכריז ולהודיע ע"ד מציאותו של השופט. או בכדי לסייע לבנ"י בקיום עניני ב"ד [לדוגמא: ליישר הדרך עבור עדי ראיה בקידוש הלבנה בכדי שיוכלו להגיע לב"ד בנקל ובזריזות (ע"ד תוספתא שקלים פ"א). ראה גם התוועדויות תשמ"ט ח"ד ע' 207].

אמנם, מכיון שפשטות ועיקר הפירוש ד"שוטרים" הוא "בעלי מקל ורצועה כו'", לא נזכר זה בדיבור ביעוד הגאולה.

24) דפשוט שההבטחה בהגאולה הוא, שיועץ ("יועציך") עצה טובה דוקא.

25) עירובין לט, א. וש"נ.

גדולה שלא בערך (לגבי יועץ שבערכו), וגם — שזה בא בדרך ציווי מלמעלה, שמכריח את האדם שיקיים את ההוראה (משא"כ עצה יש לו ברירה לקיים או לא).

ובסגנון אחר: אצל שופט נמצאת בהדגשה (בעיקר) מציאות השופט, ואצל יועץ נמצאת בהדגשה (בעיקר) מציאות מקבל העצה.

וע"ד שני הענינים שצריכים להיות בכללות עבודת האדם[26]: עבודת האדם בכח עצמו — אתערותא דלתתא, והסיוע מלמעלה — אתערותא דלעילא. ועד"ז בפרטיות יותר ישנם שני ענינים בסיוע מלמעלה עצמו[27]: סיוע ונתינת כח שהיא בערך להאדם ומתלבש בו באופן פנימי; וסיוע ונתינת כח הבא מדרגא שלא בערך אליו. ועד"ז י"ל ישנם שני ענינים אלו בהסיוע לעבודה הבא מבנ"י עצמם: "שופטיך" — שענינים הוא תורה (דבר השם) — נותנים סיוע מלמעלה[28] שלא בערך האדם, ו"יועציך" — מסייעים לו באופן של התלבשות פנימית, באופן שמרגיש שזוהי טובת עצמו.

ו. עפ"ז יובן החילוק שב"שופטיך" נאמר "כבראשונה" וב"יועציך" — "כבתחלה"[29]:

החילוק בין "ראשונה" ו"תחלה" הוא: "ראשון דמעיקרא משמע"[30], ז.א. שזהו (או שיכול להיות) קודם התחלת הענין[31]. משא"כ "תחלה" מורה על התחלת הענין בפועל.

ויש לומר שזהו החילוק בין "שופטיך כבראשונה" ו"יועציך כבתחלה" (שגם כפי שהשופטים והיועצים היו פעם[32], ישנו חילוק עיקרי ביניהם המודגש בשינוי הלשון "כבראשונה" ו"כבתחלה"): כיון שבפעולת השופט נמצאת בהדגשה (בעיקר) מציאות השופט, וזה בא בדרך ציווי מלמעלה, ללא התחשבות (כ"כ בעיקר) בהכשרת כלי המקבל — לכן ישנו הפסק (באיכות, ובמילא גם בזמן) בין דברי השופט וקיומם ופעולתם בפועל, כיון שלאחרי פס"ד השופט צריך רק אז להתחיל דבר חדש — קבלת הדין וקיומו ע"י הבעל־דין. ולכן נאמר בזה הלשון "שופטיך כבראשונה" — שהשופטים

26) ראה בארוכה שיחת ש"פ עקב שנה זו ס"ב (לעיל ע' 158 ואילך).

27) להעיר מהמבואר (לקו"ת שה"ש כג, ד. ובכ"מ) ע"ד החילוק בין אתעדל"ע הבאה ע"י אתעדל"ת (שהיא מבחי' פנימיות האור) לאתעדל"ע הבאה מצד עצמה (שנמשכת מבחי' נעלית יותר, מבחי' כזו שאין אתעדל"ת מגעת שם). — אלא דשם קאי דוקא באתעדל"ע הבאה ע"י ולאחרי עבודת האדם בבחי' אתעדל"ת.

28) ראה סד"ה שופטים העת"ר (המשך תער"ב ח"ב ע' א'קיד).

29) להעיר מהפירושים עה"פ — באו"א.

30) פסחים ה, א. וראה גם פרש"י בא יב, טו (ד"ה אך).

31) וגם לפי הפירוש הפשוט ב"ראשון", שהוא הראשון של הבא לאחרי זה (ויש שני לו), הרי הוא מובדל ומרומם מהם. משא"כ "תחלה" — התחלת הענין — מורה על קירוב להבא לאחרי זה. ע"ד המבואר בהחילוק בין הלשון "ראש השנה" ו"תחלת השנה", שהראש הוא למעלה ומרומם ו(לכן) כולל כל אברי הגוף, משא"כ תחלה אפשר להיות רק התחלת הענין.

32) ראה יל"ש עה"פ ישעי' שם (רמז שצא): ואשיבה שופטיך זה משה ואהרן ויועציך זה דוד ושלמה (וראה בביאור הגר"א עה"פ).

ש"אשיבה" הם "כבראשונה", בדרגת "ראשונה", לפני התחלת הענין.

משא"כ בפעולת היועץ, שבו נמצאת בהדגשה (בעיקר) מציאות המקבל, הרי שומע העצה הוא כלי מוכשר לזה, והעצה נאמרת מתוך מחשבה שהיא תתקבל אצל השומע, ז.א. שעצם ענין (נתינת) העצה מורה על כך שכבר ישנה התחלת הענין, כיון שהשומע כבר מוכן לכך, העצה היא רק כדי לגלות זאת בו ולהראות לו כיצד זוהי (עצה ל)טובתו, וגם בזמן — שתיכף לאמירת העצה ישנה התחלת קיום העצה. ולכן נאמר "יועציך כבתחלה", שה"יועציך" שישובו בימות המשיח הם "כבתחלה", בדרגת "תחלה", הם קשורים עם תחלת קיום העצות בפועל.

עפ"ז מובן גם הלשון "יועציך" לשון נוכח, היועצים שלך — כיון שבעצה מודגש שזהו ענין שלך; והכוונה בזה היא, שע"י "יועציך" יעשו גם ה"שופטים" — "שופטיך" לשון נוכח, שהוראות השופטים (שהם מצ"ע שלא בערך הנשפט) יתקבלו אצלו באופן פנימי, כקבלת העצות.

ויש לקשר זה עם הנאמר בפרשתנו — "שופטים גו' תתן לך בכל שעריך":

שער (העיר) הוא הפתיחה והתחלה להכנס לעיר. והכוונה היא, שמינוי השופטים (והשוטרים — בזמן שבו צריכים לזה) יהי' באופן ד"תתן לך בכל שעריך" לשון נוכח, ש(הוראות ופסקי הדינים דה)שופטים — שהם מצ"ע באופן של הבדלה[33], ומתקבלים בדרך ציווי וקבלת עול — יתקבלו אצל בנ"י וירדו "לך (ויתירה מזה) בכל שעריך", בפנימיות, באופן שנעשה התחלה ו"שער" — "שעריך".

ויומתק ע"פ הפירוש בזה[34] בעבודת ה', ש"שעריך" קאי (גם) על שערי (אברי) האדם (עיניו, אזניו, אפו ופיו, כדלקמן סי"ב) שהם "שער" ופתיחה בינו ובין כל הסובב אותו, ו"בכל שעריך" צריך להיות "שופטים תתן לך" — שכל אבריו וכחותיו יונהגו ע"י ה"שופטים" שבנפשו, המוחין דנפשו האלקית (שופטים)[35], שאתם הוא לומד תורה. ז.א. שלימוד התורה והוראות התורה (שופטים) שלו ינהיגו וירדו ויתלבשו — ובאופן ד"תתן" ד"כל הנותן בעין יפה הוא נותן"[36] — "בכל שעריך", בכל איבריו וכחותיו הפנימיים, באופן שחודר בו לגמרי — "שעריך", השער והתחלה שלו. שנפעל ע"י "יועציך", שהם "כבתחלה"[37], כנ"ל.

ז. עפ"ז יובן הטעם לכך שלאחרי

33) ולכן נאמר "שופטים ושוטרים" בלשון סתם.

34) ש"ך עה"ת ריש פרשתנו. וראה בארוכה אוה"ת פרשתנו ע' תתכב. ועוד.

35) ראה תניא פי"ג.

36) ראה ב"ב נג, א. סה, א. עא, סע"א. רמב"ם הל' מכירה פכ"ה ה"ד. הל' זכיה ומתנה פי"א הכ"ב.

37) והטעם שלא נאמר "יועציך" בפרשתנו — כי בלשון התורה נאמר הכל בכללות, ובכללות הציווי הוא "שופטים גו' תתן לך בכל שעריך" (וזה כולל ברמז גם הפרט ד"יועציך", שהעבודה צ"ל בפנימיות), ובהיותו ציווי לדורות ה"ז כולל כל המצבים, גם כשזקוקים לשוטרים (כנ"ל ס"ג); משא"כ ביעוד הגאולה, עיקר החידוש ד"ואשיבה שופטיך גו'" נעשה ע"י "שופטיך" ו"יועציך", כדלקמן בפנים.

ביאת המשיח לא יצטרכו ל"שוטרים", כיון שאז יהיו "שופטיך" ו"יועציך" בשלימות — הן המשפטים והוראות התורה הבאים ע"י "שופטיך" ביחד עם הנתינת כח נעלה שבזה, והן העצות טובות הבאות ע"י "יועציך", המביאים זאת בפנימות בהאדם, ודוקא ע"י שני ענינים אלו נעשה יהודי חדור לגמרי בתורה ומצוות ואלקות[38], כך שאינו צריך יותר לשוטרים (כפי' והכרח) לקיים את דבר ה':

ע"י "שופטיך" בלבד, הוראות התורה שיהודי מקבל בקבלת עול בדרך ציווי וגזירה — חסרה העבודה פנימית, החודרת בהבנתו והרגשותיו, הבאה ע"י "יועציך". ובמילא נשארת נתינת מקום ואפשריות (בכחות הפנימיים שלו) לענין הפכי; ע"י "יועציך" בלבד, שהיא עצה טובה להשומע ומקבל, חסר כח התורה וסיוע שלא בערך הבא ע"י פס"ד השופט (כנ"ל), ז.א. בגילוי אלקות שבזה. דוקא ע"י שני הענינים — "שופטיך" ו"יועציך" — נפעל שהאדם עצמו (באופן של התלבשות בפנימיות מציאותו שנתקבל אצלו ע"י "יועציך") מתנהג ע"פ הוראות התורה (ע"י "שופטיך"), שאז אין עוד מקום ואפשריות שהאדם יצטרך לכפי' (ע"י שוטרים) לקיים את הוראות השופטים.

ח. מהאי טעמא גופא שצריך להיות "יועציך כבתחלה" בכדי להכניס בשומע העצה הבנה והרגשה פנימית בתומ"צ וביהדות, באופן שזה נעשה ה"תחלה" וה"שער" שלו (ולא שנשאר כדבר חדש שהוא שלא בערכו) — מובן, שזה צריך לבוא ע"י עבודת היהודי עוד קודם הגאולה, עבודה לפי ערכו, צעד אחר צעד, ודרגא אחר דרגא, בכדי להכין אותו ולעשותו כלי מוכשר לקבל את הגילויים דימות המשיח, כולל — "ואשיבה שופטיך כבראשונה ויועציך כבתחלה".

ונוסף לזה: ע"פ הידוע שתכלית השלימות דימות המשיח "תלוי במעשינו ועבודתינו כל זמן משך הגלות, כי הגורם שכר המצוה היא המצוה בעצמה כו'"[39]. וכל ההמשכות מלמעלה באות באופן דמדה כנגד מדה[40], שעבודתו של יהודי צריכה להיות מעין ההמשכה שהוא ממשיך ע"י עבודה זו[41] (שעי"ז הוא נעשה כלי פנימי להמשכה) — מובן בנדו"ד, שבכדי להגיע ולקבל את המצב ד"ואשיבה שופטיך כבראשונה ויועציך כבתחלה" בימות המשיח, צריך להיות ביהודי מעין זה בעבודתו עכשיו — שיהדות ותומ"צ יהיו אצלו בשני האופנים: בדרך "שופטיך" — קבלת עול בקיום הוראות התורה,

38) ע"ד הידוע (ראה תניא פל"ו — מו, א) שלע"ל תתמלא שלימות הכוונה ד"דירה לו יתברך בתחתונים" (ראה תנחומא נשא טז. שם בחוקותי ג. במדב"ר פי"ג, ו) — ששני ענינים בזה: השלימות בגילוי אלקות, "דירה לו יתברך", "לו" לעצמותו (המשך תרס"ו ס"ע ג. ובכ"מ — נסמנו בסה"מ מלוקט ח"ב ע' רמא הערה 32); וגם, שהדירה לו ית' תהי' "בתחתונים", בגדרי התחתונים.

39) תניא רפל"ז. ובפל"ט (נג, א): משכרה נדע מהותה.

40) ראה סוטה ח, ב. ט, ב. וש"נ. תוספתא סוטה רפ"ד. מדרש לקח טוב שמות ג, ו. ועוד.

41) ראה בארוכה סה"מ מלוקט ח"ג ע' מז־ח. וש"נ.

ובדרך "יועציך" — שהוראות התורה יתקבלו אצלו בפנימיות כעצה טובה.

וענין זה נפעל עי"ז שבנ"י בכל דור ודור מציתים ל"שופטים" ו"יועצים" של דורם — כמבואר בפוסקים[42], ש"שופטים ושוטרים תתן לך בכל שעריך" הוא ציווי עיקרי ויסודי[43] בכל המקומות, גם בחוץ לארץ, ובכל הזמנים, גם בזמן הזה (בתור שליחותם של ב"ד הראשונים)[44], וכדאיתא בפרשתנו[45] — "ובאת גו' אל השופט אשר יהי' בימים ההם[46] ודרשת והגידו לך את דבר המשפט, ועשית על פי הדבר אשר יגידו לך", עד שה"שופט אשר יהי' בימים ההם" בכל דור הוא "כשמואל בדורו כו' (עד) כמשה בדורו"[47].

ושלימות ענין השופט והחכם הוא כאשר נוסף לזה "נהנין ממנו עצה ותושי'"[48], או שנוסף על השופט ורב מורה הוראה בדורו יש לו (בנפרד) גם "יועציך" ("עשה לך רב"[49] וכיו"ב), הנותן לו עצות ביראת שמים ועבודת ה'.

וע"י הציות ל"שופטיך" — הרב ומורה הוראה שלו, הנותנים פסקי דינים והוראות התורה, ו"יועציך" — פועלים ונעשים כלי פנימי (ע"י יועציך) בכדי לקבל את ה"ואשיבה שופטיך כבראשונה ויועציך (לשון נוכח — יועץ שלך) כבתחלה", גם הענינים שלא בערך (שופט), כנ"ל.

ט. דוגמא להנ"ל ישנה מהחילוק שבין דברי תורה ודברי נבואה[50] (שאודות שניהם מדובר בפ' שופטים[51]):

תורה היא למעלה מעולם (קדמה לעולם[52]). תורה היא חכמתו ורצונו של הקב"ה[53], שהיא למעלה משייכות לגדרי העולם, כשם שלית מחשבה תפיסא בי' כלל[54] [והגם שתורה "ירדה ונסעה כו'"[53] ובאה בהתלבשות בהבנה והשגה למטה, עד ש"נקראת על שמו"[55], נשארת היא אבל בעצם

---

42) רמב"ם הל' סנהדרין פ"א ה"א־ב, ע"פ סנהדרין נו, ב. מכות ז, א. וראה אנציקלופדי' תלמודית ערך בית דין בתחלתו (ע' קנ). וש"נ.

43) ראה חינוך מצוה תצא: המצוה הזאת עמוד חזק בקיום הדת.

44) גיטין פח, ב בתוד"ה במילתא. ב"ק פד, ב. טור חו"מ סימן א. וראה רמב"ם הל' סנהדרין פ"ה ה"ח (בנוגע לחוץ לארץ). וראה אנציקלופדי' תלמודית שם ע' קנא. ע' קסא ואילך. וש"נ.

45) יז, ט־י.

46) "אין לך אלא שופט שבימיך" — פרש"י עה"פ, מר"ה כה, רע"ב. וראה גם ספרי עה"פ.

47) ר"ה שם. פרש"י פרשתנו יט, יז (ד"ה אשר); טור חו"מ סכ"ה (ושם הובא רק שיפתח בדורו כשמואל בדורו). וראה של"ה פרשתנו שעז, א־ב.

ואיתא בראשונים (רא"ש סנהדרין ספ"ג. ב"ק קיב, ב. מרדכי סנה' שם סתש"ט. ועוד. וראה אנציקלופדי' תלמודית ערך ב"ד הגדול ע' קפ. וש"נ) — שבזמן הזה שאין לנו ב"ד הגדול, כל ב"ד חשוב שבדור נקרא ב"ד הגדול. וברמב"ם ריש הל' ממרים (בנוגע לב"ד הגדול): כל מי שמאמין במשה רבינו ובתורתו חייב לסמוך מעשה הדת עליהם ולהשען עליהם.

48) אבות פ"ו מ"א (הפרק דשבת זה).

49) שם פ"א מ"ו. שם מט"ז.

50) בהבא להלן, ראה בארוכה לקו"ש חי"ט ע' 142 ואילך. התוועדויות תשמ"ח ח"ב ע' 242 ואילך.

51) יז, ח ואילך. יח, יד ואילך.

52) ראה שבת פח, ב. פסחים נד, א (וש"נ). מדרש תהלים צ, ד. ב"ר פ"י, ב. תנחומא וישב ד. וש"נ. זח"ב מט, א. וראה סה"מ תש"ח ס"ע 272.

53) תניא פ"ד.

54) תקו"ז בהקדמה (יז, א).

55) ראה קידושין לב, רע"ב (ובפרש"י). ע"ז יט, א.

מהותה — עצם התורה — למעלה מהבנה והשגה]. ולכן גם אופן פעולת התורה בעולם — הוא בעיקר בדרך ציווי ופס"ד מלמעלה.

משא"כ נבואה — אע"פ שהיא דבר הוי', הרי היא התגלות אלקות לנבראים, "גלה סודו אל עבדיו הנביאים"[56], בגדרם הם[57] (אם ישנם התנאים דחכם גבור כו'[58]), וזה שנקלט בדעתו ושכלו של הנביא, באופן שמתאחד עם זה[59] — "מתלבשת בשכלם והשגתם במראה הנבואה וגם במחשבתם ודיבורם כמ"ש[60] רוח ה' דיבר בי ומלתו על לשוני"[61], וענין הנבואה צריך לבוא בגלוי דוקא בדיבור, "כל לשון נבואה אדם המכריז ומשמיע לעם כו' והוא מגזירת ניב שפתיים[62] כו'"[63], לא כתורה שיכולה (מצד ענינה) להשאר במחשבה; וגם לתוכן הנבואה יש שייכות לעולם, "אין[64] הנביא עומד אלא להודיענו דברים העתידים להיות בעולם כו'"[65].

ויש לומר לכאורה, שתורה ונבואה הם בכללות ע"ד החילוק בין "שופטיך" ו"יועציך": שופט ענינו — לפסוק דיני התורה, וזה בא בדרך ציווי וגזירה. יועץ נותן עצה ש"מלובשת" בלבושים של שומע העצה, בהבנתו והשגתו — ע"ד ענין הנבואה[66] (הקשורה[67] עם כליות יועצות[68], בחי' נצח והוד[69]), שהנביא (שאינו שופט[70]) נותן עצה בנוגע להנהגה בעניני העולם ("דברים העתידים להיות בעולם"), "כגון, לכו למקום פלוני או אל תלכו עשו מלחמה היום או אל תעשו כו'"[71].

וכשם שישנו הציווי לשמוע ל"שופטיך" בכל הזמנים, כמ"ש בפרשתנו: "ובאת" גו' אל השופט אשר יהי' בימים ההם" (כנ"ל ס"ו), כן הוא גם בנוגע לנביאים — כמ"ש אח"כ בהפרשה[72]: "נביא מקרבך מאחיך כמוני יקים לך ה' אלקיך אליו תשמעון", וכפי שמאריך הרמב"ם בספר המדע[58], ש"מיסודי הדת לידע שהא־ל מנבא את בני האדם", ואודות המצוה לשמוע לנביא, כמבואר שם[73] פרטי הדינים בזה.

כיון שהרמב"ם מביא זאת בספר

---

56) עמוס ג, ז.

57) ראה שער רוה"ק ושער היחודים (להאריז"ל) בתחלתם.

58) רמב"ם הל' יסודי התורה רפ"ז.

59) ראה בארוכה לקו"ש חכ"ג ע' 86 ואילך.

60) שמואל־ב כג, ב.

61) שעהיוה"א ספ"ב. ולהעיר מתו"ח בא קמ, ב ואילך.

62) ישעי' נז, יט.

63) פרש"י וארא ז, א.

64) רמב"ם שם פ"י ה"ג.

65) כולל גם "לצוות על דברי התורה ולהזהיר העם שלא יעברו עלי'" (שם פ"ט ה"ב), ואפילו בנוגע לנביא עצמו, "להרחיב לבו ולהוסיף דעתו כו'" (שם ספ"ז) — תכלית ומטרה השייכת להעולם ודהאדם כו'.

66) ראה אוה"ת נ"ך ע' שסח, מזח"ג קצג, ב.

67) שער הנבואה להאריז"ל, הובא בשעהיוה"א פ"ה (פ, א).

68) ברכות סא, סע"א. וש"נ.

69) ראה ספר הליקוטים דא"ח — צ"צ ערך עצה ע' שנה. וש"נ.

70) ראה הקדמת הרמב"ם לפירוש המשניות ד"ה והחלק השני בסופו.

71) רמב"ם שם פ"ט ה"ב.

72) יח, טו.

73) פרק ז־י.

"הלכות הלכות"[74] (ובאריכות גדולה), ובהקדמה שזהו "מיסודי הדת" — מובן, שזוהי הלכה הנוגעת לבנ"י בכל הדורות. והגם שאמרו חז"ל[75] "משמתו נביאים האחרונים חגי וזכרי' ומלאכי נסתלקה רוח הקודש מישראל" — דובר פעם[76], הפירוש בזה שלא נתבטל לגמרי (אלא "נסתלקה", אבל לא "בטלה" או "פסקה"[77]), וכדמוכח מזה שגם לאחרי זה מצאנו השראת רוח הקודש אצל כמה וכמה[78] (וכמובן גם מזה שבספרו הלכות — בין כל התנאים לנבואה — אין הרמב"ם מביא שום תנאים בנוגע לזמן הנבואה, משמתו נביאים האחרונים[79]).

ויתירה מזה: הרמב"ם כותב באגרת תימן[80], שבשנה מסויימת (כמפורט שם) "תחזור הנבואה לישראל", "ואין ספק שחזרת הנבואה היא הקדמת משיח (שנאמר[81] ונבאו בניכם ובנותיכם וגו')",

ויש לומר שהביאור בזה מובן ע"פ המדובר לעיל בענין "ויועציך כבתחלה", שבכדי שיוכלו לקבל את הגילויים דימות המשיח, צריכה להיות התחלה בזה בהעבודה עתה — בזמן הזה — בבחי' "יועציך" (ע"ד הנבואה), המשכה (עצה) שמתקבלת אצל האדם (באופן שיש לו שייכות לזה כבר "בתחלה"), וזה מאפשר לו לקבל באופן פנימי את גילוי האלקות בימות המשיח, הן ד"שופטיך" והן ד"יועציך", כנ"ל.

ולכן הלכה היא לדורות — גם בזמן הגלות — ש"מיסודי הדת לידע שהא־ל מנבא את בני האדם", שתמיד (בכל הדורות) שייך הענין דגילוי הנבואה למטה, עד לדרגת נבואה שהיא מעין דנבואת משה, "נביא[82] אקים להם מקרב אחיהם כמוך"[83] — שלימות ענין הנבואה, כמבואר ברמב"ם בארוכה[84].

ועפ"ז יש לומר הטעם לכך שהרמב"ם מאריך[84] בנוגע לאופן נבואת משה, דלכאורה: מאי דהוה הוה[85] — למאי נפק"מ בזה בספר הלכות הלכות לבנ"י בכל הדורות? ואם זה נוגע לזמן שלאחרי ביאת המשיח כאשר "משה עמהם"[86], הרי יראו זאת בעצמם, ואין צריך לומר הלכה על־זה עכשיו?

---

74) הקדמת הרמב"ם לספר היד.

75) יומא ט, ב. סוטה מח, ב. תוספתא שם פי"ג, ד. סנהדרין יא, א.

76) לקו"ש חי"ד ע' 72 ואילך.

77) כהלשון בגמ' סוטה שם בנוגע לכמה דברים שבטלו.

78) ראה שערי קדושה (להרח"ו) שער ג פרק ז. פרקי גילוים להר"ר מרגלית בפתיחתו לשו"ת מן השמים. וש"נ. וראה גם לקו"ש שם ע' 73.

79) ראה לקו"ש שם ובהערה 25.

80) פרק ג.

81) יואל ג, א.

82) פרשתנו יח, יח.

83) דאף שנאמר "ולא קם נביא עוד בישראל כמשה" (ברכה לד, י. וראה רמב"ם שם פ"ז ה"ו), הרי מפרש תומ"י שזהו בענין "אשר ידעו ה' פנים אל פנים". וכמובן מההבטחה בפרשתנו "נביא מקרבך מאחיך כמוני גו'". "נביא אקים להם מקרב אחיהם כמוך" (כבפנים), ראה גם לקו"ש חי"א ע' 59.

84) שם.

85) ע"ד יומא ה, ב. ועוד.

86) יומא שם. וראה תוד"ה אחד — פסחים קיד, ב.

והביאור בזה: בכל הדורות — גם לפני תחה"מ של משה — נוגע ההלכה לדעת ש"הא־ל מנבא את בני האדם" (גילוי אלקות בגדרי הנבראים), עד השלימות בזה כפי שהי' אצל משה[87]. ויתירה מזה — בכל דור שייך ש"נביא אקים להם גו' כמוך", כפי שמבאר הרמב"ם[88] ש"כל נביא שיעמד אחר משה רבינו אין אנו מאמינים בו מפני האות לבדו כו' אלא מפני המצוה שצוה משה בתורה כו'", ז.א. שכל נביא הוא המשך של נבואת משה ותורתו[89] (אלא שבגילוי הנבואה ישנם חילוקי דרגות, כמבואר ברמב"ם[84]). ובדורנו נשיא דורנו כ"ק מו"ח אדמו"ר.

ובפרט לאחרי ש"תחזור הנבואה לישראל", שהיא "הקדמת משיח" (כנ"ל) — הנבואה שתהי' במשיח צדקנו (ש"נביא[90] גדול הוא קרוב למשה רבינו"[91]), ואמרו חז"ל[92] ש"גואל ראשון (משה) הוא גואל אחרון", ובכל דור ודור ישנו אחד הראוי לזה — לכן צריכים לדעת כהלכה גם בזמן הזה (עוד קודם הגאולה), שישנה המציאות דגילוי הנבואה (אצל משיח עוד לפני הגאולה), כמעין והתחלה ("יועציך כבתחלה") לשלימות גילוי הנבואה לאחרי הגאולה. זאת אומרת שאין זה חידוש שיתחדש רק לאחרי הגאולה, אלא שההתחלה בזה נפעלת עוד קודם בבחי' "יועציך כבתחלה", ולכן כותב זאת הרמב"ם בספר הלכות שלו (ובפרט שהרמב"ם כותב בספרו גם ההלכות הנוגעות לימות המשיח, גם — ההקדמה לזה).

87) לקו"ש חכ"ג ע' 71. ע"ש.
88) שם פ"ח ה"ב.
89) שנבואת משה (שלימות הנבואה) מאמתת אמיתית התורה (ראה לקו"ש חי"ט ע' 185).
90) רמב"ם הל' תשובה פ"ט ה"ב.
91) ובתנחומא (ס"פ תולדות) משמע שהוא נביא גדול ממשה — ראה לקו"ש ח"ו ע' 254. — ועצ"ע.
92) ראה שמו"ר פ"ב, ד. זח"א רנג, א. שער הפסוקים פ' ויחי. תו"א ר"פ משפטים. ועוד.

י. ע"פ הנ"ל יובן החידוש דדורות האחרונים בכלל ובפרט דדורנו זה ובפרט בזמן זה, שע"פ הכרזת והודעת כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו כבר סיימו הכל (כנ"ל ס"א), וע"פ כל הסימנים אוחזים כבר ברגעים האחרונים לפני הגאולה:

מהזמן שהתורה צוותה "שופטים ושוטרים תתן לך בכל שעריך" ובמשך הדורות מאז, ובפרט הדורות (הקודמים) בגלות — כיון שלא זכו והגאולה לא באה אז, ה"ז ראי' שעדיין לא סיימנו את מעשינו ועבודתינו ועדיין נותר רושם מענין ד"חטאינו" (ש"מפני חטאינו גלינו מארצנו"[93]), שבגלל ההעלם והסתר דעולם עדיין לא אחזו בשלימות בהמצב וזמן ד"שופטיך" ו(בפרט ד)"יועציך", והיו צריכים ל"שוטרים" (לכפות שיתנהגו ע"פ משפט השופטים).

אבל לאחרי ריבוי הכי מופלג ד"מעשינו ועבודתינו" במשך כל הדורות, מובן שמתקרבים יותר ויותר למצב זה.

ובמיוחד בדורות האחרונים, כאשר נתוסף הענין דגילוי פנימיות התורה, החל מה"מצוה לגלות זאת החכמה"

93) נוסח תפלת מוסף דיו"ט.

בזמן האריז"ל[94], ואח"כ — "יפוצו מעינותיך חוצה"[95] ע"י רבותינו נשיאינו — שעל־ידם "תחזור נבואה לישראל" (בלשון הרמב"ם הנ"ל)[96], "גלה סודו אל עבדיו הנביאים", הם הנם נביאי דורנו[97] עד "נביא מקרבך גו' כמוני" (בהיותו אתפשטותא דמשה שבכל דרא ודרא[98]), והם "שופטיך" ו"יועציך" דדורנו:

הן "שופטיך" — בהיותם נשיאינו, שנשיא (מלשון התנשאות) הוא למעלה שלא בערך מאלו שעליהם הוא נשיא (ע"ד מ"ש[99] "ויגבה מכל העם משכמו ומעלה"), והן רבותינו המלמדים תורה לכל העם — ע"ד "שופטיך"; והן "יועציך" — הנותנים עצות בעניני תורה וירא שמים[100], עד גם עצות בענינים גשמיים (ענין הנביאים)[101].

ובפרט ע"י הגילוי דתורת חסידות חב"ד, בהתלבשות בחכמה בינה ודעת בהבנה והשגה, באופן שזה מובן אפילו בשכל דנפש הבהמית — עכ"פ בבחי' "עצה טובה קמ"ל" — שמתקבלת בשכל ורגש האדם, וע"י גילוי פנימיות התורה בחב"ד שבשכל ("יועציך") — עד באופן ד"טועמי' חיים זכו"[102] (שע"י טעימה טועמים את עצם הדבר) — נעשה שער ("שעריך") והתחלה ("יועציך כבתחלה") לגילוי פנימיות התורה לע"ל, וע"י הטעימה וההתחלה עכשיו — נעשים בנ"י וכל העולם כלי פנימי לגילוי פנימיות התורה שלאחרי זה ע"י משיח צדקנו[103].

ובכל זה גופא נתוסף עוד יותר בדורנו זה — כאשר ישנה השלימות דיפוצו מעינותיך חוצה בכל קצוי תבל, ובאופן המובן בשכל בני אדם, אפילו דאחד הנמצא בחוצה שאין חוצה הימנו, וגם — תרגום פנימיות התורה ותורת החסידות בלשון עם

---

94) אגה"ק סכ"ו (קמב, ב).

95) ראה אגה"ק דהבעש"ט — נדפס בכתר שם טוב בתחלתו. ובכ"מ.

96) ראה לקו"ש ח"ב ע' 589.

97) "הבעש"ט ז"ל אשר כמוהו לא הי' מימות הראשונים פלאי פלאות נסים היוצאים מהטבע אשר היו נראים על ידו כאשר שמעתי מאאזמו"ר נ"ע שהוא ותלמידו הה"מ נ"ע היו רואים מסוף העולם ועד סופו ממש בעין ראי' והיו אומרים מה שהיו רואים כאשר הי' נראה בעליל לתלמידיהם, והיינו ע"י שהי' גלוי לפניהם אור שנברא ביום ראשון שהשי"ת גנזו בתורה, הנה כל אלה המופתים האמיתים מגלים גילוי א"ס ב"ה הבבע"ג. גם מזקני נ"ע שמענו עתידות קולע אל השערה" (ספר החקירה להצ"צ מצות עדות ספ"ח (סה, סע"א). וראה שם נ, סע"א).

98) זח"ג רעג, א. תקו"ז תס"ט (קיב, רע"א. קיד, רע"א). ובב"ר פנ"ו, ז: "אין דור שאין בו כמשה". וראה תניא פמ"ד (סג, א). אגה"ק ביאור לסי' ז"ך בסופו (קמז, ב).

99) שמואל־א י, כג.

100) ראה אגה"ק סכ"ב (קלד, א).

101) אגה"ק שם. — ואף שכתב אדה"ז שם "זכרו ימות עולם כו' ואי' איפוא מצאתם מנהג זה כו' להיות מנהג ותיקון לשאול בעצה גשמיות כדת מה לעשות בעניני העולם הגשמי כו' כ"א לנביאים ממש אשר היו לפנים מישראל כו'" — מ"מ, ידוע שלאחרי זה נתקבלו אצל אדה"ז — ורבותינו נשיאינו ממלאי מקומו — שאלות חסידים בענינים גשמיים (ראה אגה"ק שלו הידועה ד"ה נפש השפלה — אגרות־קודש אדה"ז סס"ה (ע' קנא ואילך)), וענה עליהן (ראה ס' שעורים בספר התניא לאגה"ק שם (ע' 1585)).

102) שער הכוונות ענין טבילת ערב שבת. פע"ח שער יח רפ"ג. ועוד. וראה בכ"ז לקו"ש חט"ו ע' 282 ואילך. ח"כ ע' 173. וש"נ.

103) ראה לקו"ת צו יז, א־ב. שער האמונה פנ"ו ואילך. סהמ"צ להצ"צ מצות מינוי מלך פ"ג.

ועם[104] [רוסית[105], וכיו"ב] ע"י כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, ובאופן דהולך ומוסיף ואור, עד בימים האחרונים — גם נדפס (ספר התניא, תושב"כ דחסידות[106]) ב"בּרַיֵיל", הכתב עבור "סגי נהור"[107] ר"ל (כמדובר לעיל[108]).

וע"פ ההכרזה הנ"ל דכ"ק מו"ח אדמו"ר, שכבר סיימו את כל עניני העבודה, כולל העבודה דרבותינו נשיאינו כ"שופטיך" ו"יועציך" עד היום הזה, ו"אכשור דרי"[109] כפשוטו — מובן, שכבר בא בשלימות הזמן ד"ואשיבה שופטיך כבראשונה ויועציך כבתחלה" בתכלית השלימות (ואין צריכים לשוטרים, כיון שכבר הכל מבורר), לאחרי הטעימה והתחלה בזה ע"י רבותינו נשיאינו[110].

יא. מזה מובן הלימוד שישנו לכל־אחד בעמדנו בשבת פרשת שופטים בדורנו זה ובפרט בזמן האחרון, הרגעים האחרונים דהגלות — שצריכה להיות עבודה בהתאם מדה כנגד מדה למצב הגאולה:

לפרסם אצל עצמו ואצל כל אלו שאליהם אפשר להגיע — שצריכים לקבל על־עצמם (ביתר חוזק) את ההוראות ועצות ד"שופטיך" ו"יועציך" שבדורנו — "מאן מלכי רבנן"[111] בכלל, ובפרט נשיא דורנו — הבא בהמשך לרבותינו נשיאינו שלפניו — שופט דורנו ויועץ דורנו ונביא דורנו,

וכציווי התורה הנ"ל[82]: "נביא אקים להם מקרב אחיהם כמוך ונתתי דברי בפיו ודיבר אליהם את כל אשר אצונו", "אליו תשמעון"[72], וכפס"ד הרמב"ם הנ"ל, שאם יש לאחד המעלות והשלימויות שצריכים להיות לנביא ומראה אותות ומופתים — כפי שראינו ורואים בהמשך קיום ברכותיו אצל נשיא דורנו — הרי "אין אנו מאמינים בו מפני האות לבדו כו' אלא מפני המצוה שצוה משה בתורה ואמר אם נתן אות אליו תשמעון", עי"ז ש"יאמר דברים העתידים להיות בעולם ויאמנו דבריו"[112] (כפי שראו זאת אצל כ"ק מו"ח אדמו"ר),

ויתירה מזה: "נביא שהעיד לו

---

104) ראה לקו"ש ח"ג ע' 862 ואילך. חכ"ד ע' 10. חכ"ו ע' 299 ואילך. שם ע' 315. התוועדויות תשמ"ח ח"ד ע' 267. לקו"ש חל"ו ע' 43. וראה לקו"ש חי"ג ע' 180.

105) וראה התוועדויות שם הערה 54. וראה לקו"ש חי"ג שם.

106) מכתב כ"ק מו"ח אדמו"ר — נדפס בקיצורים והערות לתניא ע' קיח ואילך. אגרות־קודש שלו ח"ד ע' רסא ואילך. וראה שם ח"ה ע' צ.

107) שזהו מפני שהוא "סגי נהור" כפשוטו — מפני ריבוי אור שנכנס בעין, וחסר בהכיסויים כו' (ראה אוה"ת בראשית תתרלח, ב. סה"מ תרס"ח ע' לב. המשך תער"ב ח"א ע' ערה. ח"ב ס"ע א'כד ואילך). ועוד יש לומר, שע"י הירידה דהעדר הראי' (לפי שעה), נעשה אח"כ גילוי אור וראי' ביתר שאת וביתר עוז, כיתרון האור מן החושך (קהלת ב, יג).

108) שיחת ש"פ עקב שנה זו סט"ו ואילך (לעיל ע' 172 ואילך).

109) לשון חז"ל — יבמות לט, ב. חולין צג, ב.

110) ראה פיה"מ להרמב"ם שבהערה 8: "ואשיבה שופטיך כבראשונה ויועציך כבתחילה . .

זה יהי' בלי ספק כשיכון הבורא ית' לבות בני אדם ותרבה זכותם ותשוקתם לשם יתברך ותגדל חכמתם לפני בוא המשיח כו'".

111) ראה גיטין סב, א.

112) רמב"ם שם רפ"י.

נביא אחר שהוא נביא — כפי שהוא בנוגע לנשיא דורנו, ונמשך בדור שלאחריו ע"י תלמידיו כו' — הרי הוא בחזקת נביא ואין זה השני צריך חקירה"[113], וצריכים לציית לו תיכף ומיד עוד "קודם שיעשה אות", ו"אסור לחשוב אחריו ולהרהר בנבואתו שמא אינו אמת ואסור לנסותו יותר מדי כו' שנאמר[114] לא תנסו את ה' אלקיכם כאשר נסיתם במסה כו' אלא מאחר שנודע שזה נביא יאמינו וידעו כי ה' בקרבם ולא יהרהרו ולא יחשבו אחריו כו'"[113], כיון שמאמינים בדברי הנביא, לא משום שאלו דבריו של הנביא, אלא משום שאלו דברי הקב"ה ע"י נביא זה!

[אפילו לא דברי הקב"ה שנאמר ע"י נביא שני, אבל לא נאמרו אליו].

ישנה ההוראה כנ"ל, שצריכים לפרסם לכל אנשי הדור, שזכינו שהקב"ה בחר ומינה בעל־בחירה, שמצד עצמו הוא שלא בערך נעלה מאנשי הדור, שיהי' ה"שופטיך" ו"יועציך" ונביא הדור, שיורה הוראות ויתן עצות בנוגע לעבודת כל בנ"י וכל האנשים דדור זה, בכל עניני תורה ומצוות, ובנוגע להנהגת חיי היום־יום הכללית, גם ב"כל דרכיך (דעהו)" ו"כל מעשיך (יהיו לשם שמים)"[115],

עד — הנבואה העיקרית — הנבואה[116] ש"לאלתר לגאולה" ותיכף ומיד ממש "הנה זה (משיח) בא"[117].

וביחד עם זכות זו — יש לכל אחד מאנשי דורנו אחריות לקבל על עצמו "שופטיך" ו"יועציך", ולציית להוראות ועצות טובות שלו — ובלשון רבים ("שופטיך" ו"יועציך"), ריבוי משפטים וריבוי עצות, נוסף על כך שזה בא (ומיוסד על ההוראות ועצות) ד"שופטיך" ו"יועציך", "מאן מלכי רבנן", ורבותינו נשיאינו בדורות שלפני זה — שאז יש לזה גם התוקף המובן לכל א' בבחי' עצה טובה (לא רק בדרך ציווי), שאפילו אם הוא אוחז מעצמו (ואפילו אם יש לו סיבה ע"פ תורה ושו"ע ממה לאחוז מעצמו), הרי יחיד ורבים הלכה כרבים[118] — כדעת ה"שופטיך" ו"יועציך" — רבים.

וע"י הקבלה וקיום ההוראות ד"שופטיך" ו"יועציך" שבדורנו — נעשה עי"ז גופא המעין והתחלה דקיום התפלה[119] "השיבה שופטינו כבראשונה ויועצינו כבתחלה" בגאולה האמיתית והשלימה (כנ"ל), במכ"ש מזה ש"סוף מעשה במחשבה תחלה"[120], עאכו"כ שזה כבר גם בדיבור ("ניב

113) שם ה"ה.
114) ואתחנן ו, טז.
115) משלי ג, ו. אבות פ"ב מי"ב. וראה רמב"ם הל' דיעות ספ"ג. טושו"ע או"ח סרל"א.

116) לא רק בתור חכם ושופט אלא בתור נביא, שזהו בודאות — ראה מאמרי אדה"ז הקצרים ע' שנג־ד.
117) שה"ש ב, ח ובשהש"ר עה"פ.
118) ברכות ט, א. וש"נ.
119) ולהעיר שזהו ברכה הי"א בתפלת שמונה עשרה, אשר ענין אחד עשר הוא בחי' כתר, שלמעלה מהשתלשלות דע"ס (ע"ד בחי' שופט שהוא שלא בערך להנשפטים), הכולל ונמשך גם בע"ס (ע"ד בחי' יועץ).
120) פיוט "לכה דודי".

שפתיים", ענין הנבואה), כנהוג לאחרונה לבטא הדברים בדיבור, כולל ובמיוחד — שהנה הנה באה הגאולה.

— ועפ"ז ישנו גם מענה על השאלה ששואלים על כך שמדברים לאחרונה שהגאולה באה תיכף ומיד ממש — לכאורה: כיצד יכול דבר זה לעבור ולהצליח בצורה חלקה כל כך; כיצד יגיבו בני הבית על זה, ומה יאמר העולם על כך?! והמענה הוא, שאילו היו עניני הגאולה חידוש, אולי הי' מקום לשאלה; אבל היות שהגאולה אינה חידוש דבר, אלא כל עניני הגאולה התחילו כבר ("כבתחלה") וכבר נמשכו ונתקבלו בעולם הזה הגשמי התחתון שאין תחתון למטה ממנו (בבחי' "ויועציך כבתחלה") — לא יהי' פלא כאשר הגאולה באה תיכף ומיד ממש!

יב. ובפשטות:

בעמדנו בהתוועדות חסידים בד' אמות דכ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו — צריך כל אחד, אנשים נשים וטף, לכל לראש לקבל על עצמו החלטות טובות לקיים את כל ההוראות טובות ועצות שדוברו בהתוועדות — מיוסד על תורה שבכתב ותורה שבע"פ, ודברי תורה והוראות דרבותינו נשיאינו.

שיהי' "שופטים גו' תתן לך בכל שעריך", שכל ז' שערי האדם, ב' העינים וב' האזנים שלו, ב' נחירי האף ופיו — יונהגו ע"פ הוראות תורתנו הקדושה כפי שנמסרה ע"י "מאן מלכי רבנן" בכלל, ובפרט ע"י ה"שופט" ו"יועץ" הדור — נשיא דורנו,

ובפרטיות יותר: כשם שישנו שופט ונביא בכל דור, וזהו "מיסודי הדת", שתמיד ובכל מקום ישנו גילוי אלקות למטה — עד"ז הוא גם בפרטיות ביהודי בעצמו, שיש לו נשמה, שהיא "חלק אלוקה ממעל ממש"[121], ממש גם בפירושו שזה קיים באופן נצחי (גם כפי שיורדת למטה בעולם הזה הגשמי).

ותוכן ההוראה ד"שופטים גו' תתן לך בכל שעריך" הוא בזה, שהוראות ה"שופט" ו"יועץ" הכללי נמשכים ועוברים ע"י ה"שופט" ו"יועץ" הפרטי שבכל נפש האלקית, שכל ה"שערים" (איברים גשמיים) שלו מונהגים ע"י ג' המוחין שלו ("שופטיך"), ומדותיו שבלב ("יועציך"), שכל ומדות דנפשו האלקית, הלומדת ומבינה את הוראות התורה, ובפרט כפי שמתבאר ע"י "שופט" הדור, כ"ק מו"ח אדמו"ר, ומוריד זאת במדות הלב שלו, אהבה ויראה וכו'[122].

ז.א. שלימוד התורה שלו צריך להיות לימוד שמביא לידי מעשה, המתבטא בהנהגתו בפועל — הן בכח הראי' שלו, הן בכח השמיעה שלו, הן בחוש הריח שלו והן בדיבור וטעימה (בפה) שלו.

ובכל אחד מהם — בשני הכיוונים דימין ושמאל, עשה טוב וסור מרע, שכנגד זה הם ב' עינים, ב' אזנים וב' נחירי האף. וגם הפה — טועם ("חיך

121) תניא רפ"ב.

122) ראה שם פ"ג.

אוכל יטעם"[123]) הן טעם מתוק והן טעם מר[124]. זאת אומרת, שהוראת השופט (ובפרטיות — השכל דנה"א) מקיפה ומורה כיצד צריך להתנהג בכל הענינים בחיים — "מטעמים" לשון רבים (כמבואר בתניא[125]), הן הענינים שהם "מתוקים" והן הענינים שהם "מרים" (בחיצוניות), אבל — מגלים בזה (וזה חלק מהוראת השופט), שבאמת ובפנימיות גם הדבר המר הוא "מתוק", ואדרבה — מתיקות נעלית יותר מדבר שהוא לכתחילה מתוק (ע"ד המעלה דחסדים הנסתרים).

באופן — שכל הפרטים ופרטי פרטים דחיי היהודי חדורים ומונהגים ע"פ הוראות ה"שופט" ו"יועץ" שלו — נשמתו.

וכך גם בכללות יותר — כל איש ואשה הם ה"שופט" וה"יועץ" דביתם ובני ביתם, וצריכים להנהיג את הבית ע"פ הוראות ועצות התורה.

עד בכללות עוד יותר, כנ"ל — שכל יהודי, אנשים נשים וטף, מקבלים על עצמם ומקיימים את הוראות השופט ויועץ הדור. ומשפיעים כך גם על אשתו ובני ביתו, עד על כל אלו שיכול להגיע אליהם.

עד גם בכללות העולם — באופן שכל העולם, גם עולם מלשון העלם והסתר[126], עם כל פרטיהם ופרטי פרטיהם נעשה רשות היחיד חדור בנקודה אחת ויחידה דיחידו של עולם[127] (מלשון העלם למעליותא, מבחי' "ישת חושך סתרו"[128]), כפי שמגלה את עצמו "בקרבנו" ע"י "נביא אקים להם גו' כמוך", נשיא הדור ש"הוא הכל"[129], "צדיק יסוד עולם"[130],

ע"ד אבן השתי' — שנמצאת במקום מסויים בעולם הזה הגשמי[131], וקיימת תמיד בלי שינויים (אפילו לא השינוי דגניזה, כהארון שנגנז[131] וכיו"ב), ע"ד ששופט ונביא קיים (נצחי) בכל דור (כסימן לגילוי אלקות בעולם באופן תמידי) — שממנה הושתת כל העולם כולו[132]. ושני הענינים באבן השתי' — (א) נקודה אחת (ב) הכוללת הכל (ממנו הושתת כל העולם) — מרומזים גם באותיות ד"שתי־ה"[133] (ועד"ז בתיבת "ישת" ד"ישת חושך סתרו" כנ"ל): היו"ד מורה על נקודת הביטול (קבלת עול) — ע"ד הענין ד"שופטיך", וה"שתה" מורה על התפשטות — כנראה בצורת האותיות ש, ת וה — ע"ד הענין ד"יועציך".

ובהדגשה יתירה בשנה זו — הי' תהא שנת אראנו נפלאות, שכוללת את רוב האותיות ד"שתי־ה", ובמקום

---

123) איוב יב, יא.
124) ראה רמב"ם הל' דיעות פ"ד.
125) פכ"ז.
126) ראה לקו"ת שלח לז, ד. ובכ"מ.
127) ראה תניא ספל"ג. ובכ"מ.
128) תהלים יח, יב.
129) פרש"י חוקת כא, כא.
130) משלי י, כה.
131) יומא נג, ב.
132) שם נד, ב.
133) ולהעיר שבשנת ה'שי"ת (שנת הסתלקות כ"ק מו"ח אדמו"ר) התחילה תקופה חדשה בפעולתו ועבודתו כו'. ובפרט לאחרי שעברו יותר מארבעים שנה מאז, כאשר ניתן לבנ"י "לב לדעת ועינים לראות ואזנים לשמוע" (תבוא כט, ג).

היו"ד (ה'שי"ת)[133] בא הנ"א; והכנה לשנה הבאה — הי' תהא שנת נפלאות בינה, עם המעלה דבינה (בחי' "יועציך" בערך לנקודת החכמה), ששרשה הוא למעלה מחכמה (ראי', אראנו)[134].

ובשנה זו גופא — נמצאים כבר בסיום השנה, בחודש אלול — חודש החשבון דהשנה שעברה וחודש ההכנה לשנה הבאה. ובחודש זה כבר עברנו את ז' הימים הראשונים, ז' ימי ההיקף[135] (מיום ראשון עד יום השבת), הכוללים את כל ימי השנה (שעברה והבאה) — ה"ז מתאים עוד יותר לערוך חשבון צדק והכנות המתאימות לשנה הבאה בנוגע לעבודה הנ"ל ד"ואשיבה שופטיך כבראשונה ויועציך כבתחלה".

ונוסף ע"ז כבר עברו שלשה (למעליותא) שבועות שלמים מה"שבעה דנחמתא", ואוחזים כבר בההפטורה ד"אנכי אנכי הוא מנחמכם"[136], מענה הקב"ה[137] על טענת בנ"י "ותאמר ציון עזבני ה' ואד' שכחני"[138], ובסגנון אחר — "עד מתי"?! והקב"ה משיב ש"אנכי אנכי מנחמכם", כולל — הנחמה בכפליים (אנכי אנכי) דגאולה האמיתית והשלימה.

יג. ויהי רצון, שע"י העבודה בקיום "שופטים גו' תתן לך בכל שעריך", באופן ד"ואשיבה שופטיך גו'" הנ"ל — יקויים זה בפועל ממש, ב"שעריך" בארץ ישראל, וב"שעריך" דביהמ"ק השלישי, ש"טבעו בארץ שערי'"[139], ובנ"י ע"י עבודתם מעמידים זאת מחדש[140], וביחד עם זה בית המקדש עצמו (שהוא בנוי ומשוכלל למעלה[141]) יורד מלמעלה למטה, ביחד עם קדש הקדשים ואבן השתי' שבו, שממנה הושתת כל העולם כולו.

ובעמדנו אחרי חמשה עשר באב — שמזלו ארי'[142], ר"ת (אב) אלול, ראש השנה, יוהכ"פ הושענא רבה[143] — ומנהג ישראל לאחל לכל יהודי ולכל בנ"י: כתיבה וחתימה טובה[144], וגמר חתימה טובה, לשנה טובה ומתוקה, בגשמיות וברוחניות וברוחניות ובגשמיות וגם יחד, והקב"ה ימלא משאלות לבב כל א' מישראל לטוב,

ובפרט — בקיום בקשת ותביעת כל אחד ואחת מישראל: "עד מתי"?! "השיבה שופטינו כבראשונה ויועצינו כבתחלה", בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, ותיכף ומיד ממש.

---

134) ראה סה"מ מלוקט ח"ג ע' קסט. וש"נ.

135) ראה שו"ת הרשב"א ח"א ס"ט. הובא ונת' בד"ה ויהי ביום השמיני תרע"ח, תש"ד, תש"ה. ועוד.

136) ישעי' נא, יב.

137) ראה אבודרהם בסדר הפרשיות וההפטרות בשם המדרש.

138) שם מט, יד.

139) איכה ב, ט. וראה במדב"ר פט"ו, יג. ועוד.

140) ראה גם לקו"ש חי"א ע' 98. ועוד.

141) פרש"י ותוס' סוכה מא, סע"א. ועוד.

142) ספר יצירה פ"ה מ"ב. רש"י ר"ה יא, ב. ועוד.

143) של"ה במס' ר"ה שלו (ריג, א). ועוד.

144) ראה דרכי חיים ושלום סתרפ"ד.